

Komplikationer efter halvprotes vid cervikal höftfraktur

Martina Einås¹, Ingemar Olsson¹, Cecilia Rogmark²

¹Kirurg-ortopedkliniken Alingsås lasarett, ²Ortopediska kliniken Skånes Universitetssjukhus Malmö

Introduktion

Huruvida det är att föredra cementserad eller ocementserad stam vid operation med halvplastik är inte fullständigt kartlagt. I Sverige är det vanligast att använda cementserad stam med unipolärt proteshuvud. På Alingsås lasarett används ocementserad Corailstam med bipolärt huvud. Huvudorsaken till att man började använda ocementserad stam var framför allt att undvika peroperativ död i samband med cementeringsprocessen. Under senare år har det kommit studier som indikerar att mekaniska komplikationer och reoperationer är vanligare för de som opererats med ocementserade jämfört med cementserade halvplastiker.

Syftet med denna retrospektiva kohortstudie var att jämföra förekomst av komplikationer och död efter ocementserad (Alingsås lasarett) respektive cementserad halvprotes (Kungälv sjukhus).

Material och metod

121 patienter i Alingsås och 227 patienter i Kungälv som var opererade med halvprotes på grund av dislocerad cervikal höftfraktur under perioden 2010 06 01 – 2014 02 28 inkluderades. Kungälv sjukhus använder Lubinus SpII med unipolärt proteshuvud (den vanligaste halvprotesen i Sverige). Journalerna granskades avseende död (peroperativt, inom 2 veckor och 1 år), infektion, luxation samt per- och postoperativ fraktur. Resultaten analyserades med chi-2-test. Studien har fått godkännande via rådgivande yttrande av etikprövningsnämnden.

Resultat

Vi fann ingen signifikant skillnad mellan grupperna avseende infektion eller reoperation. I den ocementserade gruppen var det ingen som dog peroperativt, i den cementserade dog två patienter, resultatet var dock inte statistiskt signifikant. I den ocementserade gruppen fick 5 % periprostetisk fraktur (6/121, en peroperativ, fem postoperativa) jämfört med 0.9% i den cementserade gruppen (2/227, båda peroperativa), $p=0.016$. Som bifynd fann man att luxation var väsentligen vanligare när man använder bakre snitt (19.4 %, 6/31) jämfört med anterolateralt snitt (0.6 %, 2/317, luxation enbart i den cementserade gruppen), $p=0.001$.

Diskussion

Studien visar komplikationer vid ocementserad respektive cementserad halvprotes vid två sjukhus med liknande förhållanden vad gäller storlek, upptagningsområde och operatörer. Genom att journaler och röntgenbilder granskats, har man kunnat påvisa även icke-opererade komplikationer, till skillnad från registerstudier där enbart reoperationer mäts. Studien visar att risken för periprostetisk fraktur ökar vid användandet av ocementserad protes vid cervikal höftfraktur. Det finns en tendens till ökad död inom 24 timmar vid cementserad protes, men efter ett år finns ingen skillnad. Dessa resultat styrks av tidigare utförda studier.

Konklusion

Genom val av operationsmetod påverkas risken för komplikationer i olika riktningar. Ocementserad halvprotes medför signifikant större risk för periprostetisk fraktur jämfört med cementserad halvprotes, men kan möjligen minska risken för död inom 24 timmar, vilket kräver större studier för att utvärdera.